

почуття обов'язку і справедливості; моральних почуттів – совісті, милосердя, любові, віри; моральних звичок і навичок поведінки; моральної позиції.

Пізнавально-практична діяльність дошкільнят упродовж дня об'єднана в певні естетичні цикли, що дає змогу використовувати засоби музики у поєднанні з іншими видами мистецтва: літературою, живописом, кіно та відео презентаціями.

Метою морально-духовного виховання в ДНЗ є соціально-педагогічна підтримка в становленні та розвитку відповідальної, високоморальної, ініціативної, творчої людини з активною життєвою позицією.

Для виховання необхідних якостей зазвичай в дошкільних закладах розробляються навчальні програми з урахуванням віку дітей, регіону проживання [1, с 25].

Список використаних джерел

1. Бантин М.К. Философии поступка // Философия и социология науки и техники. – М., 1985. – 89 с.
2. Бех І.Д. Духовні цінності в розвитку особистості // Педагогіка і психологія. – 1997. - № 1., с. 126
3. Державна національна програма Освіта Україна ХХІ століття . – К., 1994. – 60 с.
4. Сухомлинський В. А. Щоб душа була пустою // Вибрані твори: у 5 т., - К., 1976 – 1977. Т. 5., с.136

ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ ГЕОЛОГІЧНОГО СЕРЕДОВИЩА ЛЮДИНОЮ

Непша Олександр, Іванова Валентина

*Мелітопольський державний педагогічний
університет імені Богдана Хмельницького*

Під геологічним середовищем розуміється верхня частина літосфери, що знаходиться під впливом інженерно-господарської діяльності людини і, в свою чергу, до певної міри визначає цю діяльність. Верхня межа геологічного середовища збігається з денною поверхнею, а нижня - чітко невизначена (плаваюча), визначається глибиною освоєння людиною літосфери в результаті господарської діяльності. Геологічне середовище має властивості, які надають значний вплив на соціально-економічні умови розвитку суспільства.

Протягом останніх 10 тисяч років свого існування людина використовувала природні ресурси планети Земля в намаганні вижити та в боротьбі за своє життя. На початку це явище носило лише локальний характер, і природа цілком могла забезпечити життєві потреби людини. Але в процесі еволюції людина ставала більш цивілізованою, і потреби її зростали. Людина задовольняючи свої потреби почала планомірну розробку земних надр.

В теперішній час коли ми розглядаємо екологічні аспекти цієї діяльності, ми мусимо визнати, що це вже не тільки просте забруднення довкілля – це глобальне, в рамках всієї планети забруднення промисловістю геосфер Землі. Щоб правильно оцінити дану ситуацію ми маємо розглядати не тільки видобуток, але й переробку, використання ресурсів та захоронення їх відходів. Нині ця проблема має світові масштаби, охоплює велику кількість галузей промисловості і тому потребує негайного комплексного вирішення на міжнародному рівні.

Вперше принципи міжнародного співробітництва в галузі охорони навколишнього середовища були закріплені в Декларації Стокгольмської конференції ООН з проблем навколишнього середовища (1972 р). Подальший розвиток і відображення ці принципи знайшли в Декларації з навколишнього середовища і розвитку, яка була одностайно прийнята учасниками конференції ООН в червні 1992 р в Ріо-де-Жанейро (Бразилія).

Взаємодія людини з геологічним середовищем – проблема не нова і своїм корінням вона йде від кам'яного віку, коли печери почали використовуватись первісними людьми як житло, а одним з перших знаряддям праці була кам'яна сокира. Таким прикладом може служити геологічна пам'ятка природи загальнодержавного значення «Кам'яна могила» поблизу смт. Мирне Мелітопольського району Запорізької області. В той час лише житлом вичерпувалось використання літосфери, і тільки катастрофічні геологічні процеси відігравали негативну роль у розвитку людської цивілізації.

В наступні століття в процесі еволюційного розвитку людина розселилась по всій планеті за виключенням полярних та високогірних частин. Відбувався процес концентрації населення в міських поселеннях і взаємодія людини з середовищем існування стала більш тісною, набуваючи рис своєрідного «партнерства» без істотної зміни екологічних функцій літосфери та інших географічних оболонок Землі. Але вже тоді почали проявлятися перші симптоми екологічних криз. Філософи Стародавньої Греції і Китаю ще до настання нової ери призивали до життя у злагоді з

природою. Відносну гармонію того періоду порушували тільки повені, землетруси та виверження вулканів (загибель Помпеї).

Такі відносно гармонічні зв'язки між людиною і природою збереглись до моменту коли людина почала декларувати ідею про підкорення природи і невичерпності природних ресурсів. Джерело інтенсифікації тваринництва і поливного землеробства призвели до опустелювання та засолення земель, роблячи їх не придатними для використання. Багато міст Середньої Азії поховані в пісках пустель через антропогенну активізацію еолового процесу. Все це призводило до тяжких трагічних наслідків локального характеру. Гинули й переселялись племена і навіть народи, але екологічна криза несла тільки локальний характер і немала глобального розповсюдження. І тільки з кінця XVII ст. – початку XVIII ст. вплив людини на середовище існування стало загальним, і, як правило, руйнівним. Почалась епоха техногенезу.

Пильна увага до екологічних проблем в геології викликано тим, що вплив інженерно-господарської діяльності на стан і хід розвитку геологічного середовища створило конфліктні в екологічному відношенні регіони. На рубежі XX та XXI століть найбільш яскраво підтвердився вислів видатного українського вченого академіка В. І. Вернадського про те, що «з людиною, безсумнівно, з'явилася нова величезна геологічна сила на поверхні планети. Рівновага, яка встановилася протягом геологічного часу, порушується розумом і діяльністю людства».

Вплив людини на приповерхневі частини літосфери набуло таких масштабів, що відновлювальні функції геологічного середовища не в змозі нейтралізувати порушення і забруднення її найважливіших компонентів: гірських порід, ґрунтів, підземних вод і рельєфу земної поверхні. Сформовані нині складні, а в ряді випадків катастрофічні екологічні ситуації.

Для вирішення існуючих проблем і недопущення виникнення нових необхідне регулювання природокористування. При освоєнні геологічного середовища слід керуватися її екологічною ємністю. Екологічна ємність - це важливий критерій для визначення розмірів і тривалості техногенного впливу, при якому можливе збереження параметрів середовища проживання людини і навколишнього його світу.